

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra
k záverečnému účtu mesta Nitry za rok 2014

V zmysle § 18f odst.1 písm.c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Nitry za rok 2014.

Odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu za rok 2014 som spracovala na základe zverejneného materiálu „Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2014“ a ostatných dostupných materiálov.

A. Východiská spracovania odborného stanoviska k návrhu záverečného účtu

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2014 je predložený na prerokovanie do mestského zastupiteľstva v zákonom stanovenej lehote, t.j. do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka.

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2014 je spracovaný v súlade so zákonom č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh záverečného účtu bol verejne prístupný na úradnej tabuli mesta v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 odst.2 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. a s § 16 ods.9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

3. Dodržanie povinnosti auditu zo strany mesta

V zmysle § 16 odst.3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je mesto povinné si dať overiť účtovnú závierku a dodržiavanie ostatných povinností hospodárenia. Táto povinnosť bola splnená, výrok audítora je súčasťou návrhu záverečného účtu.

4. Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods.5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a to:

- a) Údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 odst. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou
- b) Bilanciu aktív a pasív
- c) Prehľad o stave a vývoji dlhu
- d) Údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
- e) Prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 odst.4 v členení podľa jednotlivých príjemcov
- f) Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- g) Hodnotenie plnenia programov mesta

Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č.MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení neskorších zmien, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy.

B. Zostavenie návrhu rozpočtu

Mesto pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovalo podľa § 16 odst.1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu. V súlade s § 16 odst.2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky svojho rozpočtu, ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

1. Rozpočtové hospodárenie mesta v roku 2014

Rozpočet mesta Nitry na rok 2014 bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Nitre uzn. č.405/2013-MZ dňa 12.12.2013 ako vyrovnaný v objeme 47 295 550 €.

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2014 zostavený v členení na:

- a) bežný rozpočet
- b) kapitálový rozpočet
- c) finančné operácie

Schválený rozpočet bol v priebehu rozpočtového roka 2014 zmenený niekoľkými rozpočtovými opatreniami v súlade s Rozpočtovými pravidlami Mesta Nitry. Najvýraznejšia zmena rozpočtu nastala po zapojení príjmových finančných operácií do rozpočtu mesta a to konkrétne zapojenie zostatku prostriedkov z predchádzajúcich rokov vo výške 3 787 390 €, prevod prostriedkov z peňažných fondov vo výške 3 265 490 € a plánované prijatie úveru vo výške 3 050 000 €. Tieto finančné prostriedky boli použité hlavne na financovanie investičných akcií mesta, resp. nevyčerpané účelovo viazané prostriedky v rozpočte 2013 boli presunuté do rozpočtu 2014.

Z analýzy hospodárenia vyplýva, že mesto Nitra skončilo rozpočtové hospodárenie v roku 2014 nasledovne:

- a) v bežnom rozpočte dosiahlo prebytok vo výške + 2 371 265,12 €
- b) v kapitálovom rozpočte dosiahlo schodok vo výške - 5 380 830,47 €
- c) rozdiel medzi príjmami rozpočtu a výdavkami rozpočtu predstavuje schodok vo výške - 3 009 565,35 €

Schodok rozpočtu mesta bol vykrytý finančnými operáciami, pričom rozdiel medzi príjmovými a výdavkovými finančnými operáciami predstavuje ku koncu roka 2014 čiastku + 7 163 024, 07 €.

Celkový výsledok rozpočtového hospodárenia mesta za rok 2014 po započítaní finančných operácií je + 4 153 458,72 €. Treba však zdôrazniť, že vo výsledku rozpočtového hospodárenia sú započítané aj nevyčerpané účelové prostriedky z minulých rokov vo výške 1 048 060, 76 €, ktoré možno použiť iba na účel, na ktorý boli použité. Rozdiel medzi celkovým výsledkom rozpočtového hospodárenia a nevyčerpanými účelovými prostriedkami z minulých rokov vo výške 3 105 397,96 € odporúčam použiť v roku 2015 na financovanie investičných akcií mesta (kapitálových výdavkov).

V zmysle § 15 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je obec povinná vytvárať rezervný fond najmenej vo výške 10% z prebytku bežného a kapitálového rozpočtu. Vzhľadom k tomu, že rozdiel medzi príjmami a výdavkami bežného a kapitálového rozpočtu je záporný (schodok) nevznikol zdroj na povinnú tvorbu rezervného fondu.

Súčasťou záverečného účtu sú aj výsledky hospodárenia príspevkových organizácií mesta za rok 2014 a návrhy na ich vysporiadanie, ktoré sú v súlade so zákonom č.523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy v z.n.p.

2. Plnenie príjmovej časti rozpočtu

Príjmy bežného rozpočtu boli naplnené vo výške 46 440 570 € (vrátane príjmov škôl a CVČ), čo predstavuje 100,86 % plnenie. Bežné príjmy zahŕňajú hlavne daňové príjmy, nedaňové príjmy a transfery. Pozitívne hodnotím, že bežný rozpočet mesta v príjmovej časti bol reálne nastavený, v priebehu roku mesto rozpočtovými opatreniami zabezpečilo stabilitu bežného rozpočtu, čím bolo zabezpečené počas roka vyrovnané hospodárenie a mesto nezaznamenalo výkyv vo financovaní plánovaných výdavkov. Zároveň mesto v roku 2014 dodržalo vyrovnanosť bežného rozpočtu, čím bola splnená zákonná podmienka.

Príjmy kapitálového rozpočtu boli naplnené vo výške 3 655 096 €, čo predstavuje 85,59 % plnenie. Dôvodom nenaplnenia kapitálových príjmov, tak ako sa uvádza v dôvodovej správe záverečného účtu, je výpadok očakávanej refundácie finančných prostriedkov na projekt „Rekonštrukcia ZŠ Benkova“.

3. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu

Výdavky bežného rozpočtu boli vyčerpané vo výške 44 069 305 € (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 97,69 % plnenie.

Vo vyhodnotení bežného rozpočtu je uvedené, že výdavkové položky 612 Príplatky a 614 Odmeny sú prekročené, pričom položka 611 Tarifný plat,... nie je dočerpaná. Z analýzy vyhodnotenia plnenie výdavkov podľa jednotlivých rozpočtových kapitol je zrejmé, že v kapitole Odbor školstva, mládeže a športu nie je vykonaný v upravenom rozpočte rozpis kategórie 610 Mzdy, platy,... a rozpis kategórie 620 Poistné a príspevok do poisťovní na položky a podpoložky, i keď uzn. MZ č.323/2014 zo dňa 20.11.2014 boli schválené finančné prostriedky na vyplatenie koncoročných odmien pracovníkom materských škôl.

Výdavky kapitálového rozpočtu boli čerpané vo výške 9 035 926 € (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 72,98 % plnenie oproti schváleným výdavkom kapitálového rozpočtu. Dôvodom je nízke čerpanie rozpočtu odboru investičnej výstavby a rozvoja zapríčinené nezrealizovaním niektorých investičných akcií schválených v rozpočte mesta na rok 2014. Výdavky kapitálového rozpočtu boli hradené z okrem kapitálových príjmov aj z prebytku bežného rozpočtu a výdavkovými finančnými operáciami (úver, zostatok prostriedkov z predchádzajúceho roku, peňažné fondy).

Mesto Nitra v roku 2014 realizovalo projekt „Výstavba a obnova miestnych komunikácií vo vlastníctve mesta“. Uznesením č. 320/2012-MZ zo dňa 28.11.2012 a uzneseniami č.324/2013-MZ a 126/2014-MZ, ktorými sa zmenilo pôvodné uznesenie č.320/2012-MZ, mestské zastupiteľstvo schválilo realizáciu výstavby a obnovy miestnych komunikácií vo vlastníctve Mesta Nitra menovite podľa jednotlivých investičných akcií v rozdelení na „investičnú časť“ a „časť obnovy a modernizácie“. Mestské zastupiteľstvo schválilo financovanie týchto akcií formou odkúpenia pohľadávky zhotoviteľa peňažným ústavom. Vychádzajúc z hodnotenia plnenia výdavkovej časti rozpočtu odboru investičnej výstavby a rozvoja väčšina týchto miestnych komunikácií bola zrealizovaná v roku 2014,

v záverečnom účte sa však nenachádza údaj o skutočnej výške finančných prostriedkov, za ktoré boli jednotlivé akcie zrealizované. Vo výdavkovej časti kapitoly odboru investičnej výstavby a rozvoja je uvedená iba výška splátky záväzku pripadajúca na rok 2014.

4. Bilancia pohľadávok

Zo záverečného účtu vyplýva, že stav pohľadávok Mesta Nitry k 31.12.2014 po lehote splatnosti je **4 973 344 €** (spolu daňové a nedaňové), čo predstavuje nárast oproti minulého roku o cca 6 %. Z celkového stavu pohľadávok po lehote splatnosti najvyšší podiel pripadá na pohľadávky daňové až 85%. Ich vývoj má rastúcu tendenciu, pričom daňové príjmy v roku 2014 boli nižšie oproti roku 2013 o cca 210 000 €. Nižšie plnenie je zaznamenané hlavne na poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady o 7,5% oproti roku 2013.

Zo záverečnej správy z inventarizácie majetku Mesta Nitry k 31.12.2014 vyplýva, že mesto vytvorilo opravné položky k pohľadávkam nedaňovým vo výške 618 837,50 € a k pohľadávkam daňovým vo výške 1 299 175,97 €. Na základe vyjadrenia referátu právneho a vymáhania pohľadávok sa jedná o pohľadávky voči dlžníkom v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, resp. o nepremlčané pohľadávky, pri ktorých je riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí. Keďže je vysoký predpoklad, že tieto pohľadávky nebudú mestu uhradené, tvorba opravných položiek k pohľadávkam je opodstatnená, čím si mesto v netto hodnote výšky pohľadávok upravuje realnosť aktív.

5. Bilancia záväzkov, stavu a vývoja dlhu

Dlhodobé záväzky mesta k 31.12.2014 (bez bankových úverov) dosiahli výšku **15 248 940 €**. Jedná sa o záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako 1 rok a v uvedenej sume sú zaúčtované nesplatené úvery voči ŠFRB, záväzky za preinvestované prostriedky na mestských budovách (zápočty), zostatok sociálneho fondu a dodávateľské záväzky v zmysle uzn.320/2012-MZ vrátane zmien (odkúpenie pohľadávky zhotoviteľa peňažným ústavom) vo výške **7 392 923 €**, ktoré sa síce v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nezapočítavajú do dlhu mesta, ale vo forme záväzkov sú v skutočnosti dlhom mesta, ktorý sa bude splácať 10 rokov.

V krátkodobých záväzkoch (7 550 573 €) sú zahrnuté záväzky voči dodávateľom vo výške **3 925 108 €**. V uvedenej sume je zaúčtovaný aj predpis záväzku voči dodávateľovi EUROVIA SK, a.s., faktúra za vykonané práce „Výstavba a obnova miestnych komunikácií vo vlastníctve mesta Nitry“ vo výške 2 565 676 €. Súčasťou faktúry je splátkový kalendár úhrad záväzku s konečnou splatnosťou poslednej splátky 25.12.2024. V januári 2015 dodávateľ EUROVIA SK, a.s. na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky, postúpil svoju pohľadávku voči mestu Nitra spoločnosti Slovenská sporiteľňa,a.s. za účelom refinancovania, na základe čoho bol uvedený záväzok mesta zaúčtovaný v januári 2015 na záväzky z bankových úverov.

Stav záväzkov z bankových úverov k 31.12.2014 bol vo výške 13 905 195 €, čo predstavuje celkový dlh mesta k 31.12.2014, t.j. 28% zo skutočných bežných príjmov mesta. Do uvedenej sumy nie sú započítané úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania, ktoré sa splácajú vo forme časti nájomného od nájomníkov bytov a zároveň do stavu bankových úverov k 31.12.2014 nie sú započítané už spomínané dodávateľské záväzky v zmysle uzn.320/2012-MZ vrátane zmien. Upozorňujem na to, že uvedené záväzky v skutočnosti dlh mesta zvyšujú.

Po započítaní dodávateľských záväzkov v zmysle uzn.č.320/2012-MZ dlh mesta predstavuje 48%.

6. Podnikateľská činnosť

Podnikateľskú činnosť mesto vykonáva na základe živnostenského oprávnenia a spočíva v predaji propagačných materiálov a predaji služieb v Školiacom stredisku Mestskej polície. Podľa prehľadu nákladov a výnosov je podnikateľská činnosť mesta prakticky vyrovnaná, t.j. náklady sú kryté výnosmi.

Podnikateľskú činnosť vykonávajú aj 2 príspevkové organizácie zriadené mestom Mestské služby a Správa zariadení sociálnych služieb.

Mestské služby vykázali v roku 2014 z podnikateľskej činnosti zisk + 150 218 €.

Správa zariadení sociálnych služieb v roku 2014 vykázala z podnikateľskej činnosti stratu – 27 267 €. Upozorňujem na to, že v zmysle zákona č.523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v z.n.p., môže príspevková organizácia vykonávať podnikateľskú činnosť iba v prípade, ak náklady na podnikateľskú činnosť sú kryté výnosmi z nej. Je potrebné urobiť také opatrenia, aby v ďalších rokoch bola podnikateľská činnosť vyrovnaná, alebo opatrenia na ukončenie podnikateľskej činnosti.

7. Hodnotenie programov rozpočtu

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2014 zostavený v programovej štruktúre, t.j. výdavky rozpočtu mesta boli alokované do príslušných programov, ktoré sa vnútorne členia na podprogramy a prvky. Každý program, ktorý predstavuje súhrn aktivít má definovaný svoj zámer a cieľ, pričom zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov a cieľ sa monitoruje a hodnotí merateľným ukazovateľom. Hodnotenie programov v návrhu záverečného účtu je na úrovni slovného zdôvodnenia plnenia merateľných ukazovateľov.

Aplikácii programového rozpočtovania a spracovaniu podrobného programového rozpočtu sa zo strany MsÚ venovala náležitá pozornosť, ale napriek snahe a úsiliu nie sú viditeľné jeho výsledky. Od roku 2009 by už mal byť evidentný výsledok výhod programového rozpočtovania, čo by malo byť zrejme z hodnotenia plnenia programov v širšom rozmere.

Tento efekt a prínos programového rozpočtovania na úrovni mesta podľa môjho názoru nebol dosiahnutý.

Z Á V E R

Návrh záverečného účtu mesta Nitra za rok 2014 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 odst. 5 uvedeného zákona.

Vzhľadom na vyššie uvedené odporúčam Mestskému zastupiteľstvu v Nitre
schváliť celoročné hospodárenie bez výhrad.

v Nitre dňa 12.3.2015

Ing. Darina Keselyová
hlavný kontrolór mesta Nitra

